

Wat valt er voor de energiebewuste burger te kiezen?

Kieswijzer voor klimaat- en energiebeleid

- bron: Wiekenwerk november 2006 / Vereniging Noordenwind - Ursi Frehner

De verkiezingsstrijd focust steeds meer op een kortzichtig knokpartijtje Balkenende – Bos, waarbij het bovenal gaat om de beurs van de burger. Wat valt er te kiezen voor een duurzaam klimaat- en energiebeleid? Onze 'energie/olie'-verslaving is de Achilleshiel van onze samenleving. De burger voelt het al. Sinds 2004 is de olieprijs en daarmee de gasprijs verdubbeld en daarmee ook de woon- en mobiliteitslasten. Bovendien consumeert de mensheid meer dan deze planeet oplevert en wetenschappers zijn het eens over de dreigende klimaatopwarming. Internationale spanningen, crises en natuurrampen liggen in het verschiet. Een doortastend klimaat- en energiebeleid wordt de komende decennia de grootste uitdaging voor de wereld. Wie keert het tij op tijd?

Het doorzoeken van de verkiezingsprogramma's (van de zittende partijen) op het woord 'energie' naar het energie- en klimaatbeleid leverde maar liefst vierentwintig pagina's 'knipsels' op, die in de breedste zin relevant zijn. Van de erkenning van de urgentie van de klimaatopwarming, algemene uitgangspunten t.a.v. milieu van een partij tot concrete actiepunten.

Tweeslachtigheid

De omvang van de teksten zegt niets over de kwaliteit ervan. Zo zijn algemeenheden en wollige taal Den Haag eigen. Wie heeft een duidelijke concrete visie op de problematiek? Het CDA en de SGP hinken op twee gedachten. Enerzijds wordt de dreigende klimaatopwarming erkend en spreekt men zelf in theologische termen als 'het rentmeesterschap', anderzijds kiezen de beide partijen uitdrukkelijk voor kernenergie die voor tientallen generaties een dure erfenis achterlaat.

CDA: '... uitgaande van een zich ontwikkelende innovatieve afvalverwerking en van de mogelijkheid om afval veilig op te slaan, blijft kernenergie gedurende de transitie naar duurzame energie een van de opties om op een klimaatneutrale manier de CO2 uitstoot van de elektriciteitsproductie te verminderen. Vanzelfsprekend worden ook hoge eisen gesteld aan de productie: veilig en met de modernste technieken. Mede in het licht van de belangrijke internationale rol die Nederland vervult bij het verrijken van uranium zullen de inspanningen voortgezet worden om kernenergie verantwoord toe te passen / toepasbaar te maken.'

SGP: 'Kernenergie is een aanvaardbare tussenoplossing zolang het niet mogelijk is op een verantwoorde manier aan onze noodzakelijke energiebehoefte te voldoen door schone energiebronnen. Borssele is een uitstekende locatie voor de bouw van een tweede kerncentrale.'

Met de keuze voor kernenergie kies je er ook voor veel geld voor energietransitie te besteden aan een twijfelachtige korte termijnoplossing. De PvdA is er duidelijk over kernenergie is niet nodig....

Kernenergie

PvdA: 'Wanneer we voldoende investeren in energiebesparing, duurzame energie (zon, wind, water, biomassa en omgevingswarmte) en schone fossiele brandstoffen, is kernenergie voor deze ambities niet nodig. Er komen geen nieuwe kerncentrales.'

Alle linkse partijen en de CU wijzen kernenergie af. D66 neemt een middenpositie in met de het uitgangspunt geen nieuwe kerncentrales. 'Bestaande kerncentrales kunnen een rol spelen in het overbruggen van de tijd naar een duurzame energiehuishouding en kunnen eventueel later sluiten.'

Kort door de bocht

Kort door de bocht zijn de verkiezingsprogramma's van de Lijst Vijf Fortuyn en de Partij voor de vrijheid van Wilders. De woorden schone energie, klimaat, CO2, duurzaamheid komen in hun verkiezingsprogramma's niet voor. Erger nog Wilders wil meer investeren in automobilititeit, de maximumsnelheid verhogen een tweede nationale luchthaven en kerncentrales. De lijst Vijf Fortuyn ziet niets in opgelegd milieubeleid en dus ook klimaatdoelstellingen.

Lijst Vijf Fortuyn: 'Bescherming van milieu is een groot goed, maar hoeft niet door te slaan in pesterij. Immers, een beter milieu begint bij jezelf en hoeft niet van bovenaf opgelegd te worden.'

Ook bij de VVD is de visie op duurzaamheid en klimaat- en energiebeleid beperkt tot het absolute minimum van welgeteld acht zinnen. Opvallend is de afwezigheid van de zorg voor klimaatverandering bij de VVD. De VVD beperkt zijn betrokkenheid tot Kyoto en Europese afspraken. De liberalen zien duurzaamheid als een zaak van toenemend belang evenals energiebeleid, waarbij toch steeds het

economische denken de boventoon voert zoals in een leidende positie in ontwikkeling en export van kennis in energie en waterbeheer.

VVD: ' We moeten ons voorbereiden op een forse inkrimping van de fossiele brandstoffen in de komende decennia. Het is onverantwoord een of meerdere bronnen van energiewinning voor de toekomst uit te sluiten. Kernenergie hoort daarbij als essentieel onderdeel van de mix. Nieuw onderzoek naar en toepassing van zonne- en kernenergie, biomassa en andere bronnen is urgent. Het zekerstellen van een energie die betaalbaar is voor mensen en bedrijven is een gezamenlijk Europees belang...'

Concrete actiepunten

De meeste concrete actiepunten voor klimaat- en energiebeleid vinden wij bij GroenLinks, D66 en de Christen Unie. Maar ook de andere linkse partijen kennen een actief klimaat- en energiebeleid een hoge prioriteit toe.

- D66 is wellicht het meest concreet. D66 wil 1 miljard extra uittrekken voor de energietransitie oftewel het huidige budget verdubbelen. De noodzaak van energietransitie, het overschakelen naar duurzame energiebronnen wordt in alle partijprogramma's erkend. Verschil bestaat alleen over de prioriteit daarvan, korte termijn of lange termijn. Waarbij de rechtervleugel meer met indirecte maatregelen wil sturen en de linker vleugel extra wil investeren. Breed gedragen lijkt ook de vergroening van het belastingstelsel (CDA, D66, SP, GL, CU). De PvdA is daar niet expliciet over maar lijkt met de afschaffing van het specialtarief voor de glastuinbouw ook die kant op te denken. Ook de CU denkt met een ecotax voor grootverbruikers in die richting.

GroenLinks maakt veel werk van nieuw energie en groene innovatie. GroenLinks wil het aanbod van het Openbaar Vervoer met 20% uitbreiden en fossiele brandstoffen hoger belasten.

Het programma van de Christen Unie valt op door de uitgebreide duurzame actielijst. De Christen Unie besteedt aandacht aan de verduurzaming van de visserij en pleit voor een meerjarig stabiel beleid bij milieusubsidies.

Veel genoemde actiepunten zijn invoering van accijns op kerosine, kilometerheffing, schoner rijden, bijmengen van biodiesel en schonere brandstoffen.

De meeste concrete actiepunten vinden we bij D66, GroenLinks en de Christen Unie

D66: 1 miljard extra voor energietransitie oftewel het budget verdubbelen.

GROENLINKS: De sleutel tot een duurzame economie is een groene energievoorziening. Werk maken van groene innovatie.

CU: Klimaat, Duurzame energie actielijst

P.S. Op veler verzoek is ook het programma van de Partij van de Dieren nog bekeken. Hun programma sluit naadloos aan bij in het algemene beeld van de linkse vleugel. Zorg voor het klimaat, geen kernenergie. Het programma is toegespitst op mens en dier met een beknopte klimaat- en energieparagraaf. Actiepunten: langdurige voorlichting/opvoeding/onderwijs duurzaamheidsprincipe, spaarzaam gedrag bevorderen, subsidiemogelijkheden voor reductie en energietransitie en de vergroening van het belastingstelsel.

Kieswijzer klimaat- en energiebeleid

	duurzaamheid CO2/klimaat	Algemene voornemens/uitgangspunten	Concrete Actiepunten	Kern- energie
CDA	vitale en duurzame economie, duurzaam ondernemen uitstoot verminderen,	Schone energie: groeimarkt Andere energiebronnen, Minder afhankelijkheid EU samenwerking Voorzieningszekerheid EU richtlijnen, verkenning CSP, energiezuinige overheidsgebouwen, Energietransitie versnellen Impuls onderzoek toepassing duurzame energie Inspanning kernenergie, Expertise CO2 opslag	Kilometerheffing, Schoner rijden Schonere brandstoffen, Accijnskorting biobrandstoffen, Dubo oudbouw Fiscale vergroening 2% besparing v.a.2010 Investeringsstimulans mestvergistig	Ja Inspanning
PvdA	Duurzame energie Schoon milieu Belang kinderen centraal Duldt geen uitstel Één v.d. grootste bedreigingen	Schone energie: Kansen v. concurrentiepositie Energietransitie 2020 schoonste efficiëntste energievoorziening Europa uitstoot 1/3 teruggedrongen financiering met aardgasbaten afschaffing speciaal tarief glastuinbouw Voldoende investeren in transitie maakt kernenergie overbodig.	premie voor aanpassing woning stimuleringsregeling duurzame energie (d.e.) Verplicht aandeel d.e. energiebedrijven Accijns op kerosine Overheid voorbeeld in inkoopbeleid Uitbreiding Kyoto e-besparing 2% p.j.	Nee Overbodig
VVD	Zaak van toenemend beland net als energiebesparing Naleving Europese afspraken en Kyoto	Schone energie: Duurzame energie land-tuinbouw stimuleren Ontwikkeling en export van kennis in energie en waterbeheer Vorbereiden inkrimping fossiele brandstoffen Onderzoek zonne-, kernenergie, biomassa urgent Zeker stellen betaalbaarheid, Kernenergie essentieel		Ja essentieel
D66	Investeren in duurzaamheid Fossiele brandstoffen verwoestend, klimaat, droogte, zeespiegelstijging	Schone energie: Zo snel mogelijk overschakelen Elektriciteitsnet in handen van overheid Innovatie, Voortrekkersrol met economische kansen Grootschalige toepassing stimuleren, Achterstand Nederland wegwerken, CSP buitenland, Kernenergie geen voorkeur Bestaande centrales ev. rol tijdens de transitie, EU samenwerking	Verdubbeling investering, 1 miljard extra voor energietransitie, verschuiving belasting van inkomensbelasting naar vergroening belastingstelsel , Groen energieverdrag Nieuw klimaatverdrag, Teruglevergarantie zonne-energie, 100.000 daken programma Heffing op kerosine, Bijmengen biodiesel Consumenteninformatie, Normen energiebesparing	Geen nieuwe, Oude ev rol tijdens transitie
SP	Urgent Klimaatprobleem Luchtkwaliteit Uitstoot drastisch beperken	Schone energie: Omslag maken, Besparen Geen privatisering energiebedrijven, Nieuwe kerncentrales niet verantwoord, Stimulerende overheid Investeren in hernieuwbare energie uit aardgasbaten Stimuleren productie schonere auto's, Milieuvriendelijk handelen belonen, vervuiler betaalt	65% reductie energieverbruik glastuinbouw uitstoot jaarlijks 2% reduceren Heffing vliegverkeer Vergroening belastingstelsel Aansprakelijkheid bedrijven milieuschade	Nee Nieuw niet verantwoord
Groen Links GL	Groen energievoorziening sleutel tot duurzame economie Duurzame landbouw Duurzaam wonen Klimaatprobleem vergt snelle reductie	Schone energie: Innovatie zon-, wind- bio-energie Verplicht aandeel groene energie voor energiebedrijven, Energiebesparing, Oudbouw, Nieuwe productiemethoden, Kernenergie te schadelijk en te duur, Bindende regels maatschappelijk ondernemen Vervuiler betaalt, Lichtvervuiling fors verminderen	Vergroening belastingstelsel, Verlaging inkomensbelasting, Hogere belasting op fossiele brandstoffen, Internationale afspraken maatschappelijk ondernemen, Nieuw energieverdrag, Fiscale stimuleringsmaatregelen koplopers milieu, Meer investeren groene economie, milieu, kennis, innovatie, Heffing op vliegverkeer, Borssele dicht 2013, Aanbod OV met 20% uitbreiden Verbetering aansluiting OV, eigen vervoer Kilometerheffing ten goede aan OV grootverbruikerheffing	Nee Te schadelijk, te duur, Borssele dicht 2013
CU	Het gaat niet alleen om de economie maar moet ook gaan over ecologie Zachte waarden o.a. energie, klimaat kunnen niet worden overgelaten aan de markt Omvangrijke reductie nodig	Schone energie: Investeren in duurzame oplossingen niet tussenoplossingen, Voorbeeldprojecten overheden Biomassa, Warmte kracht koppeling, Onderzoek, Innovatieplatform, Duurzaam transport/vervoer Warmte-energie uit asfalt, voorzienings-zekerheid vergroten, Aan marktwerking wordt grenzen gesteld als zij ten koste gaat van duurzame ontwikkeling, Milieukosten in prijs product, Aardgasbaten voor energietransitie, Dubo wonen huur en particulier, Versnelde vervanging cv-ketels, Wettelijke beperking consumptief verbruik, Kyoto minimale doelstelling,.. Nieuw klimaatverdrag, Reduceren lichtvervuiling, Meer gebruik restwarmte, Afval- en reststromen optimaliseren, Internationaal vervoer voorkomen	Belastingvergroening, Verduurzaming visserij ook energiebesparing, Vervuiler betaalt, Milieuheffing op producten, Subsidies inventariseren op milieuschade en afbouwen Milieusubsidies als meerjarig stabiel beleid Energiebesparing en –transitie stimuleren Ecotax grootverbruikers Kilometerheffing ipv wegenbelasting Aanpakken oldtimerregeling Ook na 2010 ambitieus reductiebeleid 2% besparing p.j	? investeren in duurzame oplossingen niet tussenoplossingen
SGP	Schaarste energie en gevreesde klimaateffecten rentmeesterschap	Schone energie: Fiscaal ondersteunen, Vergroten energieproductie landbouw, Steun duurzame tuinbouw Toepassing zonne-energie, Meer windenergie Energiebesparing, Oudbouw, A-label stimuleren Kernenergie aanvaardbare tussenoplossing	Energiebewust gedrag stimuleren Heffing kerosine Kilometerheffing Roetfilters	Ja Aanvaardbare tussenoplossing